

Міністерство освіти і науки України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Тези

**77-ї наукової конференції професорів,
викладачів, наукових працівників,
аспірантів та студентів університету**

ТОМ 2

16 травня – 22 травня 2025 р.

Більше того, фінансова грамотність сприяє розвитку підприємництва. Люди, які розуміють основи фінансів, більш готові інвестувати у власний бізнес чи інші економічні ініціативи. Це створює нові робочі місця і підвищує рівень економічної активності в країні [3].

Отже, фінансова грамотність населення є важливим фактором для економічної стабільності країни. У контексті сучасних економічних викликів, високий рівень фінансової освіти дає змогу громадянам приймати обґрунтовані рішення щодо бюджетування, заощаджень і кредитування. Це сприяє підвищенню добробуту та фінансової безпеки населення, що є запорукою стабільного розвитку країни. Інвестиції в освіту та підвищення фінансової грамотності громадян повинні стати пріоритетом державної політики.

Література:

- 1. Фінансово-економічна грамотність: підручник [у 2-х частинах]. Ч. 1: Основи національної економіки, економіки регіонів та фінансової системи України / за ред. О.Б. Жихор, О.В. Димченко. Київ: Видавничий дім «Кондор». 2017. 1024 с.*
- 2. Фінансова грамотність. Фінанси. Що? Чому? Як?: навчальний посібник / авт. кол.; Київ, 2019. 272 с.*
- 3. Калініченко О.О., Вікарчук О.І., Ніколаєнко С.М. Економіка. Фінансова грамотність – запорука успішного населення. Управління. Інновації. 2019. Випуск №1.*
- 4. Франченко О. Л. Використання заощаджень населення в інвестування економіки країни через структури фондового ринку. Формування ринкових відносин в Україні. 2018. № 3 (118).*

УДК 336.71/.77 (477)

*Н.С. Шапошник, студентка гр.201-ЕК
Науковий керівник – О.С. Вовченко, к.е.н., доцент
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

ТРАНСФОРМАЦІЯ ФІНАНСОВОГО ПОСЕРЕДНИЦТВА: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ

Сучасна світова економіка регулярно стикається з кризовими явищами, які призводять до уповільнення темпів зростання, скорочення обсягів кредитування, зниження інвестиційної активності та загального падіння ділової активності. У таких умовах ключову роль у стабілізації фінансової системи та її подальшому оздоровленні відіграють фінансові посередники. Саме вони забезпечують ефективний перерозподіл фінансових ресурсів, сприяють підтримці функціонування бізнесу,

активізують економічну діяльність і створюють передумови для сталого зростання [1]. У 2021–2024 роках фінансовий сектор України зазнав суттєвих трансформацій, які можна прослідкувати на основі даних таблиці.

Таблиця

Основні показники діяльності фінансових посередників в Україні протягом 2021-2024 років

| Категорія | Активи / Кількість | 2021 | 2022 | 2023 | 03.2024 | 06.2024 | 09.2024 | 12.2024 |
|--------------------|--------------------|--------|--------|--------|---------|---------|---------|---------|
| Страховики | Активи | 64737 | 70298 | 74412 | 67284 | 67515 | 70146 | 72819 |
| | Кількість | 155 | 128 | 101 | 98 | 90 | 75 | 65 |
| Кредитні спілки | Активи | 2330 | 1449 | 1422 | 1399 | 1399 | 1386 | 1357 |
| | Кількість | 278 | 162 | 133 | 127 | 120 | 110 | 104 |
| Фінансові компанії | Активи | 216406 | 243997 | 250454 | 300212 | 265466 | 288091 | 310262 |
| | Кількість | 922 | 760 | 559 | 589 | 548 | 509 | 479 |
| Ломбарди | Активи | 4289 | 4101 | 3847 | 3650 | 3865 | 4040 | 4131 |
| | Кількість | 261 | 183 | 146 | 123 | 116 | 113 | 109 |
| Банки | Активи | 205323 | 235167 | 294468 | 298616 | 312617 | 318066 | 342260 |
| | Кількість | 2 | 8 | 4 | 1 | 6 | 3 | 0 |
| | Кількість | 71 | 67 | 63 | 62 | 62 | 62 | 62 |

Джерело: [2]

Банківський сектор демонструє стійке та значне зростання активів протягом усього періоду, що відображає його домінуючу роль у фінансовій системі країни. Кількість банків залишається відносно стабільною, що свідчить про консолідацію та сталість структури банківської системи.

Показники небанківського фінансового сектору також відображають адаптацію до нових умов. Станом на початок 2025 року кількість його учасників скоротилася до 757 компаній, що вказує на вплив макроекономічної нестабільності та воєнних ризиків, які змушують деякі установи припинити діяльність або об'єднуватися. Ці процеси супроводжувалися перерозподілом активів: фінансові компанії, як і страховики, незважаючи на скорочення їх кількості, у підсумку демонструють зростання сукупних активів. Така динаміка може відображати адаптацію до ринкових умов та нішову активність у сегментах, де банківські послуги менш доступні.

Варто додати, що сучасні тенденції розвитку фінансового посередництва включають активну цифровізацію фінансових послуг, яка стає ключовим фактором конкурентоздатності та виживання на ринку, особливо в умовах обмеженої мобільності та зростаючого попиту на дистанційне обслуговування. Впровадження таких технологій, як Open Banking, дозволяє зробити фінансові сервіси зручнішими та швидшими. Інноваційні платіжні рішення, такі як Tap to Phone, роблять фінансові

послуги доступнішими для малого бізнесу та фізичних осіб. Значного значення набуває також співпраця банків і небанківських установ з державними програмами підтримки, що створює основу для стимулювання економічної активності, забезпечення соціальної підтримки та спрямування фінансових ресурсів у пріоритетні сектори економіки. Усе це формує позитивні перспективи для фінансового посередництва, зокрема через посилення ролі інновацій, міжнародного партнерства та регуляторної стабільності.

Однак, попри позитивні зрушення, фінансове посередництво в Україні стикається з низкою викликів. До основних проблем належать нестабільність нормативно-правової бази, що ускладнює довгострокове планування для фінансових установ; низький рівень довіри населення до фінансових організацій, що є наслідком попередніх економічних потрясінь і фінансових шахрайств; обмежений доступ до фінансування для малого та середнього бізнесу через високі вимоги до позичальників; а також недостатній рівень фінансової грамотності, що обмежує ефективне використання фінансових продуктів. Ці виклики потребують комплексного підходу з боку держави, регуляторів та самих фінансових установ для створення більш стабільного, прозорого та інклюзивного фінансового середовища, здатного забезпечити стійке економічне зростання.

Література:

1. Maslyhan O., Liba N., Korolovych O., Vovchenko O. and Kvasnytska R. (2022) *Modelling the Performance of the Financial Market. Economic Affairs*, no. 67(04), pp. 631–642. DOI: 10.46852/0424-2513.4.2022.29.

2. Огляд небанківського фінансового сектору. Березень 2025 року. Національний банк України. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Nonbanking_Sector_Review_2025-03.pdf?v=13

УДК 331.5:355.02

*А.І. Пелюшенко, А.С. Безлуцька, студентки групи 201-ЕО
Науковий керівник – А.Д. Глушко, к.е.н., доцент
Національний університет
«Полтавська Політехніка імені Юрія Кондратюка»*

ТЕНДЕНЦІЇ НА РИНКУ ПРАЦІ В УМОВАХ ВІЙНИ

Ринок праці є найбільш чутливим індикатором змін, що відбуваються в соціально-економічній системі країни. Значна частина українців втратила роботу і засоби до існування, через що була змушена стати внутрішньо переміщеними особами або виїхати за кордон. Водночас інша частина населення продовжувала працювати, незважаючи на постійні обстріли, відключення електроенергії та руйнування критичної інфраструктури. У